

full dominical

Església de Menorca

Número 1982 - Any XXXIX - 26 juliol 2020

Congrés de Laics

Acompañamiento en la Pastoral Penitenciaria

Isabel Serra

Foto: Tolo Frau

Ocho personas de la diócesis de Menorca fuimos elegidas para asistir al Congreso de Laicos que se celebró en Madrid el pasado mes de febrero. Todos habíamos trabajado el documento *Instrumentum Laboris* en nuestras respectivas parroquias. En primer lugar, decir que la organización del Congreso fue extraordinaria, sin duda, no es fácil organizar a dos mil personas en diferentes sesiones de trabajo, y entre medio repartir comidas y cenas. Chapeau!

Todos los asistentes fuimos repartidos en cuatro itinerarios de trabajo, que fueron los siguientes: El primer anuncio, el acompañamiento, los procesos formativos y el diálogo con la sociedad civil. En mi caso, por nuestro trabajo en prisiones me atrajo el itinerario del acompañamiento. Me sorprendió muy positivamente porque el Congreso lo propuso como una actitud pastoral básica y fundamental.

Como nos explicó la ponente, Covadonga Orejas del grupo Ruah, "somos desde los otros" y es precisamente desde la relación con los otros, desde donde aprendemos o no, a reconocer y reconfigurar, y configurar los límites propios y ajenos. Acompañamiento no es sinónimo de confesión, ni terapia psicológica, no es una relación de "colegas" o un diálogo de amistad. Tampoco se trata de una relación entre alguien que sabe (desde arriba) y alguien que no sabe (desde abajo).

Paulo Freire recordaba el impulso para

crecer del que estamos dotados los humanos. La práctica asidua del acompañamiento es una mediación inigualable para detectar hacia donde se orienta esta energía, porque acompañar en el crecimiento significa, entre otras cosas, que las personas desarrollen en lo posible cuanto se les ha dado, tomar decisiones lúidas acordes con la vocación de cada uno y que las vivan con constancia y continua actitud de superación, aun en medio de las dificultades que la vida presenta.

De ahí que desde el Congreso se hayan propuesto proyectos como: promocionar redes de acompañamiento, crear grupos de acogida en las parroquias, poner en marcha escuelas de acompañamiento y discernimiento espiritual, siendo también importante un Plan de Formación del Acompañamiento.

En mi opinión, como miembros de la Pastoral Penitenciaria que acompañamos a tantas personas, el Espíritu nos está diciendo que hacemos bien nuestro trabajo, pero que lo podemos hacer mucho mejor, por eso, propongo que en algunos de los encuentros que tendremos más adelante nos acompañe el equipo Ruah (de Salamanca) e iniciemos una profundización en el tema del acompañamiento.

Este escrito también fue publicado en la revista "Puente" de la Pastoral Penitenciaria de la CEE, para valorar, tras el Congreso de Laicos, nuestra visión como Pastoral Penitenciaria.

Pensaments

Y SI DE PRONTO, PADRE...

Y si, Padre nuestro, ¿de pronto hiciéramos vuestra voluntad? No con palabras -que también-, no con pensamientos -que también-, no con sentimientos -que también-, no con ausencia de pecados de omisión -que también-, ¿sino con **actos**? ¿Y si ordenáramos esos regalos espléndidos que gratuitamente nos diste? A saber: el libre albedrío y la conciencia, poniendo el primero al servicio de la segunda. ¿Y si usáramos el don espectacular de nuestra libertad para cumplir, de verdad, con los principios evangélicos? ¿Habríamos santificado, así, vuestro nombre? La respuesta es obvia: sí. ¿Habríamos contribuido, igualmente, modestamente, a la venida de vuestro reino, ese reino del que andamos tan necesitados? Reparar en el pronombre posesivo "**nuestro**" debería de ayudarnos, al hacernos ver que todos aquellos que nos rodean son hermanos... Desde el Cielo, tú que estás en él, ayúdanos...

Danos, Padre, nuestro pan de cada día. Confiamos en ti. Por eso, omitimos los detalles, las peticiones, los ruegos, porque bien sabéis Padre, de qué cosas tenemos necesidad incluso antes de que os las pidamos. Y perdona nuestras ofensas. No seas sólo un Dios de justicia, sino de misericordia. Ayúdanos a perdonar a quienes nos han ofendido, ofenden y ofenderán, yendo aún más allá: disculpándolos y exculpándolos. Hacerlo no tiene/tendrá mérito alguno porque hemos necesitado continuamente de tu benevolencia, paciencia, caridad... El no hacerlo supondría, sin embargo, un maligno agravio... Y enséñanos a olvidar. Porque no puede haber perdón sin olvido. Aleja de nuestros corazones el odio, porque puede hallar en ellos su morada, no dejando espacio para ningún otro sentimiento, dada su radicalidad.

Padre, no nos dejes caer en la tentación del desamor y libranos del mal, ese mal que no es sino tu ausencia dentro de nuestras almas, el habernos apartado incomprendiblemente de ti. Amén.

Juan Luis Hernández

Diumenge XVII de Durant l'Any

Cicle A

Lectura del primer llibre dels Reis
3, 5. 7-12

Salm responsorial 118
R: Com estim la vostra llei, Senyor!

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma 8, 28-30
Germans: Nosaltres sabem que Déu ho disposa tot en bé dels qui l'estimen, dels qui ha cridat per decisió seva; perquè ell, que els coneixia d'abans que existissin, els destinà a ser imatges vives del seu Fill, que ha estat així el primer d'una multitud de germans. Ell que els havia destinat, els crida, els fa justs i els glorifica.

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu
13, 4-52

En aquell temps Jesús digué a la gent: "Amb el Regne del cel passa com amb un tresor amagat a un camp. L'home que el troba, el deixa amagat i, content de la troballa,

se'n va a vendre tot el que té i compra aquell camp. També passa amb el Regne del cel com amb un comerciant que cercava perles fines. El dia que en trobà una de molt de preu, anà a vendre tot el que tenia i la comprà. També passa amb el Regne del cel com amb aquelles grans xerxes que, tirades a l'aigua, arrepleguen de tot. Quan són plenes, les treuen a la platja, s'asseuen i recullen en covos tot allò que és bo, i tiren allò que és dolent. Igualment passarà a la fi del món: Sortiran els àngels, destriaran els dolents d'entre els justs i els tiraran al forn encès: allà hi haurà els plors i el cruxir de dents. ¿Ho heu entès, a tot això?" Li responden: "Sí que ho hem entès." Ell els digué: "Mirau, doncs: Els mestres de la llei que es fan deixables del Regne del cel són aquells caps de casa que treuen del seu tresor joies modernes i antigues."

Lectura del primer libro de los Reyes 3, 5. 7-12

En aquellos días, el Señor se apareció de noche en sueños a Salomón y le dijo: «Pídeme lo que deseas que te dé». Salomón respondió: «Señor mi Dios: Tú has hecho rey a tu siervo en lugar de David, mi padre, pero yo soy un muchacho joven y no sé por donde empezar o terminar. Tu siervo está en medio de tu pueblo, el que tú te elegiste, un pueblo tan numeroso que no se puede contar ni calcular. Concede, pues, a tu siervo, un corazón atento para juzgar a tu pueblo y discernir entre el bien y el mal. Pues, cierto, ¿quién podrá hacer justicia a este pueblo tuyo tan inmenso?». Agradó al Señor esta súplica de Salomón. Entonces le dijo Dios: «Por haberme pedido esto y no una vida larga o riquezas para ti, por no haberme pedido la vida de tus enemigos sino inteligencia para atender a la justicia, yo obraré según tu palabra:: te concedo, pues, un corazón sabio e inteligente, como no lo ha habido antes de ti ni surgiera otro igual después de ti».

Salmo responsorial 118
R: ¡Cuánto amo tu ley, Señor!

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Romanos 8, 28-30

Lectura del santo Evangelio según san Mateo 13, 44-52

En aquel tiempo, dijo Jesús a la gente: «El reino de los cielos se parece a un tesoro escondido en el campo: el que lo encuentra lo vuelve a esconder y, lleno de alegría, va a vender todo lo que tiene y compra el campo. El reino de los cielos se parece también a un comerciante de perlas finas, que al encontrar una de gran valor, se va a vender todo lo que tiene y la compra. El reino de los cielos se parece también a la red que echan en el mar y recoge toda clase de peces: cuando está llena, la arrastran a la orilla, se sientan, y reúnen los buenos en cestos y los malos los tiran. Lo mismo sucederá al final del tiempo: saldrán los ángeles, separarán a los malos de los buenos y los echarán al horno encendido. Allí será el llanto y el rechinar de dientes. ¿Habéis entendido todo esto?». Ellos le contestaron: «Sí». Él les dijo: «Pues bien, un escriba que ese ha hecho discípulo del reino de los cielos es como un padre de familia que va sacando de su tesoro lo nuevo y lo antiguo».

evangeli i vida

Qui tengui orelles, que escolti! (i III)

Vicent Llabrés

Continuem, aquest diumenge, llegint tres paràboles més de l'evangeli segons sant Mateu.

El Regne del cel és una riquesa, com ho és trobar-se un **tresor amagat** en un camp. Aquest tresor és prou gran com per vendre-ho tot i comprar el camp. O com és una sort per al **cercador de perles** trobar-ne una tan valuosa que, per adquirir-la, està disposat a vendre tot el que posseeix.

No tots reaccionen igual davant la trobada del Regne, per uns pot semblar difícil i complicat, per a altres, descobrir i viure segons el Regne és una alegria. Això és perquè, per als primers, la paraula de Déu

(la llavor del Regne) es fa llei, aquesta és feixuga. En canvi, per als segons, es fa bona noticia (evangeli).

Un cor calculador no veu clar açò de vendre-ho tot per comprar el camp o adquirir la perla. En canvi, un cor generós no dubta ni un moment, perquè el tresor/ la perla no són per a posseir-los sinó per compartir-los.

L'evangeli d'aquest diumenge acaba amb una tercera paràbola: el Regne del cel és semblant a **una xarxa de pescar on es recull de tot**, bo i dolent. Al final hi haurà que fer l'elecció (com ja es va dir en la paràbola del jull, llegida diumenge passat).

En definitiva, el Regne de Déu és com trobar un tresor, prendre part del Regne del cel és gratificant. Si no ho vivim d'aquesta manera vol dir que alguna cosa falla... Potser el nostre cor no és prou generós i cerca perles per posseir-les en exclusiva, però només tenim realment el que donem. Només gaudim del que compartim. El tresor del Regne no és per enterrar-lo en un camp i que quedí perdut.

És cert: descobrir el tresor amagat i la perla més valuosa no depèn només de nosaltres, és un do de Déu. No obstant açò, també depèn de nosaltres. Hem de ser cercadors; estar atents; "tenir orelles per a escoltar i ulls per veure".

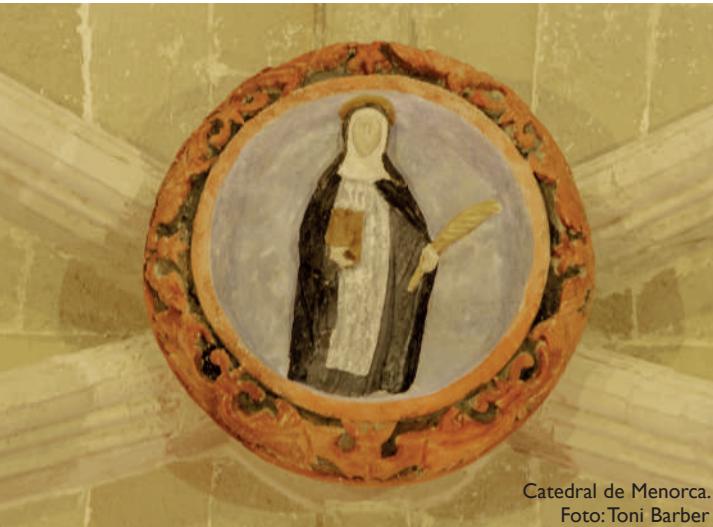
Iconografía en claves de bóveda (6)

Santa Clara de Asís

Guillermo Pons Pons

Las pinturas que decoran las claves de las bóvedas de la Catedral de Menorca fueron ejecutadas y quedaron situadas en lo alto de estas esbeltas crucerías ojivales en los años treinta del siglo XVII cuando se estaban restaurando estas bóvedas que había quedado muy deterioradas con el incendio que provocaron en el interior del templo los invasores del año 1558. Algunas, por lo menos, de estas obras pictóricas fueron obra de un artista denominado Marc Cotó, según consta en un libro de gastos de la obrería, o sea, la junta encargada de la conservación de la iglesia mayor de Ciutadella.

Catedral de Menorca.
Foto: Toni Barber

Una de estas pinturas está dedicada a la figura de Santa Clara. No cabe duda que la antigua existencia del monasterio de

religiosas clarisas en la ciudad y la vinculación de estas monjas con los vecinos de la población debió sugerir que no faltara la imagen pintada de santa Clara de Asís. Su figura se distingue por el hábito pardo de la túnica, la toca monjil en su cabeza, pero curiosamente el escapulario es de color blanco. En su mano izquierda la santa sostiene una adornada palma, símbolo de su consagración a Dios, la cual, en efecto tuvo lugar el domingo de Ramos del año 1212, en que después de recibida dicha palma de manos del Obispo, se retiró a un monasterio, iniciándose así la larga y fecunda historia de la Orden de Santa Clara.

Pregària missionera

Es celebrarà el proper dimecres 5 d'agost, a les 20 h, al Santuari del Toro. Servei d'autobusos disponible (anada i tornada). En acabar la pregària, tornada cap als diferents pobles.

-Si us voleu inscriure, contactau amb el Bisbat al 971 380 343 (horari de 8 a 15 h). La inscripció està oberta fins al 3 d'agost.

Col·labora amb els missioners!

Si voleu sumar esforços per donar suport a la gran feina dels nostres missioners, podeu fer arribar els vostres donatius a aquest compte bancari del Secretariat de Missions: **ES60 2100 0061 4302 0067 0462**

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA Salms de la 1^a Setmana:

Dg.26, XVII de Durant l'Any: Ir 3, 5. 7-12 / Sal 118 / Rm 8, 28-30 / Mt 13, 44-52.

Di. 27, Fèria: Jr 13, 1-11 / Sal Dt 32 / Mt 13, 31-35.

Dt. 28, Santa Catalina Thomas, verge (MO): Jr 14, 17-22 / Sal 78 / Mt 13, 36-43.

Dc. 29, Santa Marta (MO): Jr 15, 10. 16-21 / Sal 58 / Jo 11, 19-27 0 bé: Lc 10, 38-42.

Dj. 30, Fèria: Jr 18, 1-6 / Sal 145 / Mt 13, 47-53.

Dv.31, Sant Ignasi de Loiola, prevere (MO): Jr 26, 1-9 / Sal 68 / Mt 13, 54-58.

Ds. 1, Sant Alfons Maria de Liguori, bisbe i doctor de l'Església (MO): Jr 26, 11-16. 24 / Sal 68 / Mt 14, 1-12.

Dg. 2, XVIII de Durant l'Any: Is 55, 1-3 / Sal 144 / Rm 8, 35. 37-39 / Mt 14, 13-21.

Balanç dels primers mesos d'activitat del Fons Diocesà de Solidaritat

Conscients de la greu crisi social i econòmica que la pandèmia de la Covid-19 està causant, la nostra diòcesi, juntament amb Càritas Menorca, s'ha posat en marxa des del primer moment per estar al costat de les persones i famílies que estan patint aquesta situació. En els primers mesos d'acció del Fons Diocesà de Solidaritat, que compta amb una aportació inicial de 100 mil euros per part de la diòcesi, **s'han recaptat 45 mil euros, gràcies a la solidaritat de parròquies, empreses i persones anònimes.**

Aquests primers mesos (maig i juny) han destacat les peticions d'ajuda per fer front al pagament del lloguer, **amb la concessió de 41 ajudes per un import total de més de 16 mil euros.** A Ciutadella i a Maó són els municipis on hi ha hagut més demanda d'ajuda, amb 20

i 10 ajudes per al lloguer respectivament, seguits de Ferreries i Alaior.

Vindran mesos difícils. Per aquest motiu, des del Bisbat demanam la teva col•laboració, per no deixar enrere ningú. Hi ha moltes maneres d'ajudar: d'una banda, ho pots fer fent arribar el teu donatiu al compte bancari de La Caixa **ES60 2100 0061 4402 0087 5568**, d'una altra, molt fàcilment des del teu mòbil: accedint a l'aplicació del teu banc, entrant a **Bizum** i a "donació" introduir el codi **00580**. Cada gest compta i ara, més que mai, necessitam la teva solidaritat. Si vols més informació o necessites ajuda no dubtis en posar-te en contacte amb la teva parròquia o bé amb les oficines de Càritas Menorca, telefonant al 971 361 001 (Maó) o al 971 481 140 (Ciutadella).

Sonia Febrer Romero

Trobada de final de curs del Moviment de Vida Creixent

Foto: Joan Miquel Sastre

Després del temps de confinament, els integrants del grup de Vida Creixent es van poder reunir per celebrar l'Eucaristia de fi de curs. La celebració, que es va dur a terme a la parròquia de Sant Francesc d'Assís de Maó, va estar molt marcada pel record a les víctimes de la pandèmia de la Covid-19 i amb un reconeixement a la feina de tants sectors de la nostra societat (personal sanitari, establiments, els voluntaris de Càritas) que han contribuït a fer front a aquesta crisi. El Moviment, que és testimoni de l'amor de Déu entre familiars i amics, també va tenir molt present als companys que estan malalts i no van poder assistir.

El bisbe Manuel Mercader i l'Església menorquina durant la Restauració (1875-1890)

La lluita contra el protestantisme (6)

Miquel Pons Portella

Després de moltes discussions, l'article II de la Constitució de 30 de juny del 1876 va reconèixer la llibertat de cultes. És veritat que la fe catòlica continuava essent la religió oficial de l'Estat, de manera que seguiria gaudint de privilegis públics molt importants, però la unitat catòlica d'Espanya —príncipi vertebrador de la Nació fins al Sexenni Revolucionari— s'havia romput.

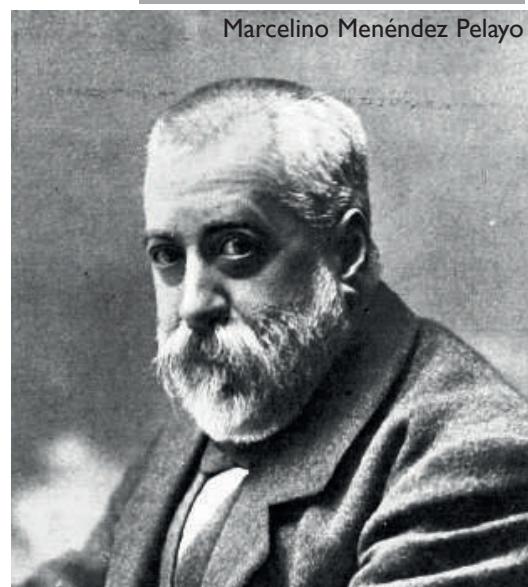
Aquesta transcendental novetat coincidí amb els primers mesos del pontificat de Mons. Manuel Mercader i Arroyo, que es caracteritzaren per una activitat veritablement frenètica. Després d'haver conegut totes les localitats de l'illa, durant la primera quinzena de setembre del 1876, el Bisbe de Menorca va efectuar un llarg viatge per Mallorca i per les Illes Pitiüses, on confirmà —entre Eivissa i Formentera— 12.416 persones. De regress, seguint la seva política d'intensificar la presència de la Diòcesi a la ciutat de Maó, dia 23 de setembre, conferí ordes —subdiaconat, diaconat i presbiterat— a la Parròquia de Santa Maria, on no s'havia celebrat una cerimònia litúrgica d'aquestes característiques des del 1862.

Pocs dies més tard, dia 27 de setembre del 1876, el Bisbe de Menorca publicà una circular sobre diverses disposicions que s'haurien d'observar en l'administració dels sagaments, sobretot el baptisme i el matrimoni. Aquest document es referia a certs supòsits complexos —com ara els batejos de fills naturals i fills il·legítims— i mostrava una especial preocupació perquè els futurs cònjuges fossin respectuosos amb la disciplina de l'Església. En l'últim apartat d'aquesta circular, el bisbe Mercader renovava «la intimación de excomunión mayor contra los herejes de cualquier clase y condición», fent-la extensiva a tots els seus cooperadors —alumnes, afiliats, mestres, benefactors— «y asimismo [a] los que con ellos traban amistad íntima y [a] los que de

palabra o por escrito y más aún con impresos les amparan y defienden o muestran avenencia con sus doctrinas y sus prácticas o atacan la Religión verdadera».

Aquest document pastoral de Mons. Manuel Mercader i Arroyo desfermà un veritable pandemònium. Tota la premsa de Madrid se'n va fer ressò amb gran virulència retòrica i àdhuc el diari *La Época* —afí al Partit Conservador, que aleshores estava al Govern— acusà el Bisbe de Menorca de crear «conflictes» amb un «acte de severitat religiosa» que es contraposava a les «disposiciones conciliadoras» adoptades —segons aquest mitjà de comunicació— per altres prelats espanyols. «El [acto] que acaba de cometer el señor obispo de Menorca —acabava *La Época* la seva informació— nos ha parecido poco justificado, sin que dejemos de reconocer por eso que, establecida la tolerancia de cultos, el obispo ha estado en su perfecto derecho». El Bisbe de Menorca reaccionà amb vehemència des del púlpit del temple parroquial de Santa Maria, on predicà diversos sermons en què considerà «immundícies» les notícies publicades per la premsa madrilenya i criticà amb duresa el diari maonès *El Bien Público* —que les havia reproduït sistemàticament— anomenant-lo *El Mal Público*.

Ara bé, en el fons, la posició del bisbe Manuel Mercader era totalment coherent amb el magisteri de l'Església catòlica. El *Syllabus* del beat Pius IX —inclòs al final de l'encíclica *Quanta cura* (8 de desembre del 1864)— havia condemnat la llibertat de cultes (LXXVII, LXXVIII i LXXIX). I el seu successor, el papa Lleó XIII, reiteraria amb gran claredat aquesta doctrina en la seva coneguda encíclica *Libertas* (20 de juny del 1888): la llibertat de cultes és «una depravació de la llibertat i una esclavitud de l'ànima entregada al pecat» (núm. 15), perquè «és contrari a la raó que la veritat i l'error tinguin els mateixos drets» (núm. 23). Encara avui, de fet, el Catecisme cita

Marcelino Menéndez Pelayo

l'encíclica *Libertas* per recordar-nos que «el dret a la llibertat religiosa no és ni la permisió moral d'adherir-se a l'error ni un suposat dret a l'error» (núm. 2018).

Des d'aquesta perspectiva, és clar que la controvertida circular del Bisbe de Menorca estava dirigida sobretot a frenar el perillós sincretisme a què conduïa la propaganda impartida pels pastors protestants que freqüentaven determinades barriades de Maó i es Castell, els quals permetien als seus proselites menorquins mantenir pràctiques catòliques com el Rosari o la confessió. Paral·lelament, el prop prelat estava dedicant improbes esforços a crear escoles que contrarestessin aquestes iniciatives campanyes.

Així, tot just el 1882, en el darrer tom de la seva famosa *Historia de los heterodoxos españoles*, el polígraf Marcelino Menéndez Pelayo ja pogué afirmar que «hoy, gracias al celo del ilustrísimo prelado de aquella diócesis, D. Manuel Mercader y Arroyo, el protestantismo, que nunca llegó a penetrar en Ciudadela y en la parte occidental de la isla, está casi muerto y reducido a algunos forasteros y a unos cuantos asalariados, de quienes es martillo constante el clero ejemplar de aquella isla».

Año IV. Mahon miércoles 27 de Setiembre de 1876. **Núm. 1069.**

Correos.—SALIDAS.
Para Palma los miércoles á las 6 de la tarde el vapor «Mahonés.»
Para Barcelona con escala en Alcudia todos los domingos á las 8 de la mañana el vapor «Menorca.»
Para Ciudadela diariamente á las 2 de la tarde el coche-correo.

EL BIEN PUBLICO.

Correos.—ENTRADAS.
De Palma los martes por la mañana el vapor «Mahonés.»
De Barcelona y Alcudia los jueves por la tarde el vapor «Menorca.»
De Ciudadela diariamente á las 11 de la mañana el coche-correo.

Redacción y Administración, Calle del Bastion núm. 39. **Precio de suscripción,** 6 reales vn. al mes en toda la Isla.

Capçalera del diari maonès "El Bien Público"

La informació al dia de la Diòcesi a: www.bisbatdemenorca.org

Edita: Església de Menorca - Director: Antoni Fullana - Imprimeix: Editorial Menorca S.A. - ME - 161/1982 www.bisbatdemenorca.org - e-mail: comunicacio@bisbatdemenorca.org

